

Voor u uitgestippeld...

Meer schermtijd, minder tijd voor ouder-kind-praat

Gelezen door Luce Olminkhof en Liza Toemen

Het bieden van schermtijd bij peuters in Australië vermindert het aantal woorden dat ouders in bijzijn van hun peuter spreken, het aantal vocalisaties dat het kind maakt, en het aantal ouder-kind-gesprekjes. Op 3-jarige leeftijd misten kinderen zo 1139 woorden, 843 vocalisaties en 194 gesprekjes.

◉ **STIP: wat lezen wij?**

Op de website van [Scientias.nl](https://www.scientias.nl) werd gerapporteerd dat peuters wel 1000 woorden per dag missen door schermgebruik. Wij lezen voor u het onderliggende artikel: Screen Time and Parent-Child Talk When Children Are Aged 12 to 36 Months, van Brushe et al. waarin op verschillende leeftijden is gekeken hoeveel minuten peuters werden blootgesteld aan schermtijd, en hoeveel woorden volwassenen in hun nabijheid spraken, hoeveel vocalisaties ze zelf maakten en hoeveel ouder-kind-gesprekken er plaatsvonden.

Hoe gingen de onderzoekers te werk en wat vonden ze?

Tussen 2018 en 2021 volgden de Australische onderzoekers 220 gezinnen. Op de leeftijd van 12, 18, 24, 30, en 36 maanden werd de kinderen een dag lang een apparaat omgehangen, dat elektronische geluiden en menselijke stemmen waarnam. Hiermee bepaalden de onderzoekers het aantal minuten schermtijd in de buurt (binnen 3 meter) van het kind, en het aantal woorden dat volwassenen in de buurt van het kind spraken, het aantal vocalisaties dat het kind maakte, en het aantal interacties dat plaatsvond tussen ouder en kind.

Op de leeftijd van 12 maanden keken kinderen gemiddeld 88 minuten per dag naar schermen, dit nam toe tot wel 172 minuten op 36 maanden. Het aantal woorden van volwassenen die de peuters hoorden nam minder toe, van 14998 woorden op 12 maanden tot 16303 woorden op 36 maanden. Kinderen gaan door de jaren heen meer vocaliseren, van 1395 vocalisaties op 12 maanden tot 3307 vocalisaties op 36 maanden. Ook vindt er meer interactie plaats, van 369 ouder-kind-gesprekken op 12 maanden tot 734 interacties met 36 maanden.

De onderzoekers hebben twee statistische modellen gebruikt, waarbij het tweede model gecorrigeerd is voor geslacht, leeftijd kind, maternale educatie (hoog/laag), aantal kinderen dat in huis was, aantal activiteiten dat deze dag is ondernomen en psychologische belasting bij ouder. Al deze factoren leken van invloed op de relatie tussen schermtijd en hoeveelheid taalgebruik volgens de onderzoekers. Er staat niet beschreven welke van deze factoren de grootste invloed had.

Per leeftijd en uitkomst verschillen de effecten van schermtijd. De effecten lijken het grootst op de leeftijd van 36 maanden. Zo spreken volwassenen per minuut schermtijd 6.6 woorden per minuut minder tegen het kind, maakt het kind 4.9 vocalisaties minder en is er 1.1 gesprek

minder. Per dag zou dit met hun gemiddelde schermtijd van 172 minuten betekenen dat peuters 1139 woorden, 843 vocalisaties en 194 gesprekjes per dag missen.

Wat is van belang voor de interpretatie van de resultaten?

- De gemiddelde schermtijd lijkt hoger te liggen dan in [Nederland](#).
- Stille schermtijd, bijvoorbeeld een ouder die social media checkt op de smartphone, is niet geregistreerd. Niet alleen geven ouders hiermee een slecht voorbeeld met betrekking tot schermtijd, ze zijn minder goed benaderbaar voor het kind en reageren niet op interacties die het kind wil aangaan. De telefoon is een [sterkere afleider](#) dan bijvoorbeeld een boek of krant.
- Ouders wisten op welke dag geregistreerd werd, mogelijk zijn ze zich hierdoor anders gaan gedragen.
- Er zijn geen video-opnamen gemaakt, de onderzoekers moesten met hun kennis en ervaring bepalen of het geluid werd veroorzaakt door elektronische schermen, of door iets anders (radio, magnetron, wekker).
- De onderzoekers zijn uitgegaan van een lineair verband tussen schermtijd en taal: per minuut blootstelling aan een scherm neemt het aantal woorden/interacties in een rechte lijn af. Het zou ook kunnen dat er een drempelwaarde is, bijvoorbeeld dat een half uur schermtijd geen invloed heeft, en dat 2 uur schermtijd juist veel meer invloed heeft op blootstelling aan taal.
- In het onderzoek komt niet naar voren wat voor soort beelden of programma's kinderen zien, en of dit juist aanleiding is voor interactie.
- Ook komt niet naar voren welke andere variabelen aanwezig zijn die van invloed kunnen zijn op hoe rijk aan taal de omgeving is, bijvoorbeeld: sociaal netwerk, of zijn ouders aan het werk.

◉ **STIP: wat kan de JGZ hiermee volgens de Stippel-Brigade?**

Uit [eerder onderzoek](#)¹ weten we al dat schermtijd en tv op de achtergrond een negatieve invloed hebben op de taalontwikkeling. Dit onderzoek laat zien hoeveel minder woorden peuters horen en maken per minuut wanneer ouders hen meer schermtijd bieden. Als in onderzoek ook de 'stille schermtijd' bij ouders meegenomen wordt, dan krijgen we nog beter zicht op de invloed van schermtijd op ouder-kind-interactie. Want we weten dat ouders die veel op hun telefoon zitten, minder [aandacht](#) hebben voor hun kind op dat moment. In de JGZ adviseren we ouders al met betrekking tot [beweging en schermtijd](#), ook al wordt in een recent [nu.nl artikel](#) gezegd dat we dit niet doen. We zouden ouders erop kunnen wijzen dat schermtijd vaak samengaat met minder praten rondom en door het kind, en dat dit de taalontwikkeling niet ten goede komt. In de adviezen die we ouders geven om de taalontwikkeling te stimuleren, kunnen we meenemen hoe gezinnen naar schermen kijken en hoe dit op een positieve manier ingezet kan worden. Zodat schermtijd niet alleen wordt ingezet als 'digitale oppas', maar juist zodat het leidt tot meer interactie tussen ouder en kind en bijdraagt aan de taalontwikkeling.

¹ Madigan S, McArthur BA, Anhorn C, Eirich R, Christakis DA. Associations Between Screen Use and Child Language Skills: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Pediatr.* 2020;174(7):665–675. doi:10.1001/jamapediatrics.2020.0327

◉ **STIP: waarom dan?**

Slechts een kleine meerderheid van de ouders is zich bewust van hun voorbeeldgedrag en probeert op hun eigen schermtijd te letten, ze vinden dit wel lastig. Het grootste deel van de ouders vindt dat er een goede balans is tussen digitaal mediagebruik en activiteiten zonder digitale media bij hun kind (0-6 jaar). Hoewel het gemiddelde beeldschermgebruik bij de Nederlandse kinderen lager lijkt dan bij hun Australische leeftijdsgenoten, zijn er ook in Nederland groepen peuters die worden blootgesteld aan extreem veel schermtijd. Een kwart van de baby's onder 1 jaar kijkt al [meer dan 2 uur per dag](#) naar een scherm.

Om te zorgen dat kinderen niet met een taalachterstand op school beginnen, is preventie erg belangrijk. Educatie over taalontwikkeling in combinatie met de invloed van media op jonge kinderen helpt ouders bewust te maken van wat ze zelf kunnen doen. Wanneer meer hulp nodig is, zijn de wachtlijsten lang. De wachtlijsten bij logopedisten in de Randstad zijn vaak zelfs meer dan een jaar.

Ouders voorlichten over de nadelen van schermgebruik lijkt effectief op het terugdringen van schermtijd. Dit [stippelden we al voor u uit in december](#) 2023.

◉ **STIP: verantwoording**

Titel artikel Screen Time and Parent-Child Talk When Children Are Aged 12 to 36 Months
Auteurs artikel Mary E. Brushe, PhD; Dandara G. Haag, PhD; Edward C. Melhuish, PhD; Sheena Reilly, PhD; Tess Gregory, PhD
Tags #taalontwikkeling, #peuters, #schermtijd